

Asia Tekijänoikeus korumalleihin
Hakija Karl Laine
Annettu 14.06.2004

LAUSUNTOPYYNTÖ

Kultaseppä Karl Laine (jäljempänä hakija) on 22.04.2004 päivätyllä kirjeellään pyytänyt tekijänoikeusneuvoston lausuntoa tekijänoikeudesta korumalleihin. Kyse on täydennyspyynnöstä tekijänoikeusneuvoston lausuntoon 2004:1, korutuotantoon liittyvät tekijänoikeuskysymykset. Hakija oli tässä asiassa vastineenantajana.

Hakija on toimittanut tekijänoikeusneuvostolle piirroskuvat niistä koruista, joista hän pyytää lausuntoa. Lausuntopyynnön liitteenä on lisäksi korujen myyntikuvastoja, joissa on värikuvia koruista.

Lisäksi hakija kysyy, voiko korun reuna, kuullessaan korun kokonaisuuteen, saada tekijänoikeussuojaa. Korun reuna kuvaa veden putoavaa liikettä ja on hakijan mukaan hänen työnsä ansiokkain osa. Piirroskuva korun reunan rakenteesta on lausuntopyynnön liitteenä.

Hakija on lisäksi pyytänyt suullisen käsittelyn järjestämistä asiassa.

TEKIJÄNOIKEUSNEUVOSTON LAUSUNTO

Tekijänoikeusneuvosto toteaa aluksi, että se on käsitellyt hakijan pyynnön suullisen käsittelyn järjestämisestä. Koska asioiden käsittely tekijänoikeusneuvostossa on pääosin kirjallista ja koska hakijan tarkoittama asia tekijänoikeusneuvoston käsityksen mukaan riittävästi ilmenee tekijänoikeusneuvostolle toimitetusta aineistosta, tekijänoikeusneuvosto on päättänyt olla järjestämättä suullista käsittelyä asiassa. Muutoin tekijänoikeusneuvosto esittää lausuntonaan seuraavan.

Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että hakijan sille lausuntopyynnön liitteenä toimittama aineisto on ollut tekijänoikeusneuvoston käytettävissä ja tekijänoikeusneuvostolle toimitetun aineiston mukana tekijänoikeusneuvoston antaessa edellä todetun lausuntonsa 2004:1, korutuotantoon liittyvät tekijänoikeuskysymykset.

Mainitusta lausunnosta huolimatta hakija on pyytänyt, että tekijänoikeusneuvosto nimenomaisesti ottaisi kantaa siihen, ovatko korut, joiden piirroskuvat hakija on toimittanut tekijänoikeusneuvostolle lausuntopyynnön liitteenä, tekijänoikeudella suojattuja.

Vastauksena hakijan kysymykseen tekijänoikeusneuvosto toteaa, että korut, joiden piirroskuvat hakija on liittänyt lausuntopyyntöönsä, saavat tekijänoikeusneuvoston käsityksen mukaan suojaa taiteellisina teoksina tekijänoikeuslain 1 §:n nojalla.

Korun reunan rakenteen mahdollisen tekijänoikeussuojan osalta tekijänoikeusneuvosto toteaa, että neuvosto on lausunnossaan 2004:1 ottanut kantaa tähän kysymykseen. Lausunnossaan 2004:1 tekijänoikeusneuvosto totesi, että tekijänoikeus ei suojaa ideoita, periaatteita tms., vaan sitä persoonallista ilmenemismuotoa, johon ne on teoksessa saatettu. Tekijänoikeussuoja ei siten estä ideoiden ym. hyödyntämistä. Myöskään esimerkiksi tapa valmistaa tai koristella jokin taideteollisuuden tuote ei sinällään ole tekijänoikeudella suojattu.

Lausunnossaan tekijänoikeusneuvosto totesi, että kenelläkään ei voi olla tekijänoikeuslain mukaista yksinoikeutta valmistaa oksidoituja hopeakoruja tai hopeakoruja, joiden reuna on kupera tai kaareva. Sitä, että koruja valmistetaan oksidoidusta hopeasta tai että korun pinta muotoillaan kuperaksi tai kaarevaksi, voidaan pitää lähinnä idean tai ajatuksen hyödyntämisenä, johon tekijänoikeus ei aseta estettä. Hakijan tarkoittama korun reunan rakenne, joka kuvaa veden putousliikettä, ei siten sinällään ole tekijänoikeudella suojattu.

Lausunnossaan 2004:1 tekijänoikeusneuvosto huomautti kuitenkin, että mainitunlaisesta materiaalista tai mainitunlaisella tekniikalla valmistetut korut saattavat kuitenkin olla tekijänoikeudella suojattuja, jos niiden ilmenemismuoto on omaperäinen ja itsenäinen eli ne yltyvät teostasoon. Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että se on jo edellä todennut hakijan tarkoittamien korujen olevan tekijänoikeuslain 1 §:n nojalla suojattuja teoksia. Korun reunan putoavaa vettä kuvaava rakenne, sisältyessään tekijänoikeudella suojattuun koruun, saa tällöin suojaa korun kokonaisuuden osana.

Se, onko hakijan tarkoittamien korujen osalta tapahtunut kavallus, on kysymys, johon tekijänoikeusneuvostolla ei ole mahdollisuutta ottaa toimivaltansa puitteissa kantaa. Lausunnossaan 2004:1 tekijänoikeusneuvosto totesi, että asiaan liittyvään tapahtumainkulkuun saattaa liittyä useita tekijänoikeuden luovutustilanteita. Tekijänoikeusneuvosto toteaa, että sen toimivalta perustuu tekijänoikeuslain 55 §:ään, jonka mukaan tekijänoikeusneuvoston tehtävänä on auttaa opetusministeriötä tekijänoikeutta koskevien asioiden käsittelyssä ja antaa lausuntoja tekijänoikeuslain soveltamisesta. Sen selvittäminen, onko korujen osalta mahdollisesti tapahtunut esimerkiksi rikoslain mukainen rikos, kuuluu poliisin ja yleisten tuomioistuinten toimivaltaan.

Puheenjohtaja

Niklas Bruun

Sihteeri

Hertta Hartikainen

Asia on käsitelty tekijänoikeusneuvoston täysistunnossa. Asian ratkaisemiseen ovat osallistuneet Niklas Bruun (puheenjohtaja), Pekka Pulkkinen, Ahti Vääntinen, Stig Henriksson, Anne Stenros, Tuula Hämäläinen, Kirsi-Marja Okkonen, Pekka Salomaa, Markku Uotila, Kai Nordberg, Miia Haavisto ja Pirjo Valtanen.